

## Результати роботи Управління безпеки харчових продуктів та ветеринарної медицини за 2020 рік

Протягом 2020 року Головним Управлінням Держпродспоживслужби в Луганській області здійснено масштабну роботу у різних напрямках, а саме.

Проведена широка роз'яснювальна робота серед операторів ринку щодо необхідності державної реєстрації їх потужностей.

Станом на сьогодні за заявами суб'єктів господарювання зареєстровано **8334** операторів ринку діяльність яких пов'язана з обігом харчової продукції та видано **8** експлуатаційних дозволів.

З початку 2020 року Головним управлінням у сфері безпеки харчових продуктів та ветеринарної медицини здійснено:

- **390** позапланових заходів державного нагляду (контролю) у сфері безпеки харчових продуктів, за результатами яких було надано **155** приписів та встановлено контроль за їх виконанням;
- **10** позапланових заходів державного нагляду (контролю) у сфері ветеринарної медицини, за результатами яких було надано **5** приписів та встановлено контроль за їх виконанням.

Розглянуто всього **37** скарг фізичних осіб у сфері безпеки та окремих показників якості харчових продуктів, в галузі ветеринарної медицини – **26** скарг.

У сфері безпеки та окремих показників якості харчових продуктів піддано штрафу **5** суб'єктів господарювання за порушення встановлених законодавством гігієнічних вимог до виробництва та/або обігу харчових продуктів на загальну суму **162244** грн.

Також, головним державним ветеринарним інспектором прийнято рішення про тимчасове припинення виробництва та обігу харчових продуктів на потужності з переробки молока.

Під час позапланових заходів державного нагляду (контролю) у сфері безпеки харчових продуктів відібрано **826** зразків об'єктів санітарних заходів, в **13** зразках виявлено невідповідності.

За результатами здійснення державного нагляду (контролю) на агропродовольчих ринках піддано **340** осіб на суму **21012** грн.

На виконання Указу Президента України від 07.12.2019 № 894 «Про невідкладні заходи щодо покращення здоров'я дітей», розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 1008-р «Про затвердження плану заходів з реформування системи шкільного харчування», доручень Прем'єр міністра України за результатами селекторної наради з питань безпеки харчування в закладах дошкільної та загальної середньої освіти від 25.10.2019 № 37580/01-19, від 11.11.2019 № 39919/0/1-19, від 14.12.2020 № 50773/0/1-20 з метою забезпечення безпечного харчування дітей в закладах дошкільної та загальної середньої освіти проведено низку заходів, а саме.

За результатами співпраці Департаменту освіти і науки обласної державної адміністрації та Головного управління розроблено Регіональний план заходів

щодо створення належних умов для безпечного харчування у закладах освіти на 2021-2023 роки, який затверджено розпорядженням голови Луганської обласної державної адміністрації від 05.01.2021 № 1.

В 2020 році Головним управлінням організовано та проведено 239 нарад з керівниками освітніх закладів щодо вимог харчового законодавства, зокрема з питань впровадження постійно діючих процедур, заснованих на принципах системи НАССР.

З даного питання висвітлено 28 статей у пресі, висвітлено інформацію на офіційному веб-сайті, розповсюджено 372 інформаційних матеріали та надано 3 інтерв'ю на телебаченні.

У 2020 році 252 заклади освіти впровадили постійно діючі процедури, засновані на принципах системи НАССР.

Фактично укладено 77 договорів між харчоблоками освітніх закладів та акредитованими лабораторіями Держпродспоживслужби на проведення лабораторних досліджень за показниками безпечності (відповідно до Постанови МОЗ від 07.11.2001 № 139 «Про затвердження державних санітарних правил і норм «Мікробіологічні нормативи та методи контролю продукції громадського харчування», на підставі яких проведено 1189 лабораторних досліджень та експертизи харчових продуктів від операторів ринку, які надають послуги харчування у закладах освіти та здійснюють постачання харчових продуктів.

Крім того, протягом 2020 року Головним управлінням Держпродспоживслужби в Луганській області позапланово перевірено 275 освітніх закладів, у т. ч. 182 заклади загальної середньої освіти та 93 дошкільних закладів освіти.

За результатами проведення позапланових заходів зі здійснення державного нагляду (контролю) у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів видано 116 обов'язкових для виконання у визначені строки письмових вимог (приписів) щодо усунення порушень вимог законодавства, у т. ч. 80 закладам загальної середньої освіти та 36 дошкільним закладам освіти.

Головним управлінням Держпродспоживслужби в Луганській області в 2020 році посилено заходи щодо виявлення фальсифікованих харчових продуктів (харчоблоки закладів освіти, мережі супермаркетів, магазини, торгові точки, агропродовольчі ринки тощо) в режимі щотижневих моніторингових обходів.

З метою протидії розповсюдження фальсифікованих традиційних молочних продуктів спеціалістами служби, під час моніторингу, здійснюється перевірка інформації зазначеної на маркуванні та в супровідній документації, на предмет наявності/відсутності потужностей у державних Реєстрах операторів ринку.

Так, в 2020 році проведено моніторингових обходів **2350** об'єктів роздрібної торгівлі на підконтрольній території, **7** гуртівень, **18** агропродовольчих ринків, **8** мереж супермаркетів.

За результатами лабораторних досліджень зразків масла

солодковершкового, відібрані під час позапланових заходів державного контролю на харчоблоках загальноосвітніх закладів, в 13-ти зразках виявлено вміст стеринів рослинного походження, за результатами чого проведено 5 позапланових заходів, в ході яких оператором ринку харчових продуктів за власною ініціативою вилучено з обігу 1205,6 кг масла солодковершкового, непридатного для споживання.

На виконання доручення Прем'єр-міністра України від 13.02.2020 № 6157/0/1-20 від 13.02.2020, Головне управління Держпродспоживслужби в Луганській області в складі міжвідомчих робочих груп проводить роботу щодо виявлення та вилучення з обігу фальсифікованої алкогольної продукції. Станом на 31.12.2020, спеціалістами Головного управління, в складі міжвідомчих робочих груп на обласному і районному рівнях (всього 14 робочих груп) перевірено 3927 об'єктів, на яких здійснюється обіг алкогольної продукції.

З початку 2020 року функціонування Єдиного державного реєстру ветеринарних документів (ЄДРВД) державними лікарнями ветеринарної медицини видано **19116** ветеринарних документів, що склало **100%** з часу впровадження ЄДРВД.

В напрямку ідентифікації та реєстрації тварин в 2020 році проведено наступні заходи: охоплено щорічною обов'язковою інвентаризацією 36 господарств по утриманню ВРХ, 9 господарств по утриманню ДРХ, забезпечено своєчасне внесення інформації в Єдиний державний реєстр тварин, зокрема щодо:

- вибуття/прибуття тварин з/на підконтрольну територію;
- реєстрації ідентифікованих тварин в ЄДРТ;
- вибуття товарних свиней з юридичних господарств в тому числі до фізичних осіб-підприємців відповідно до вимог законодавства;
- прибуття тварин на забійні підприємства.

З метою здійснення повноцінного контролю відповідно до вимог чинного законодавства у сферах безпечності харчових продуктів та ветеринарної медицини, санітарного та фітосанітарного нагляду організовано співпрацю з міжнародною продовольчою та сільськогосподарською організацією ООН Food and Agriculture Organization (FAO), в рамках проекту якої для Держпродспоживслужби в Луганській області було закуплено лабораторне обладнання для проведення молекулярно-генетичних досліджень заснованих на полімеразній ланцюговій реакції (ПЛР).

Для організації ПЛР – лабораторії на базі Лисичанської міжрайонної державної лабораторії Держпродспоживслужби в Луганській області розроблено проектно-кошторисну документацію для реконструкції зазначеної лабораторії.

Всі державні лабораторії, які відносяться до сфери управління Держпродспоживслужби в Луганській області акредитовані Національним органом України з акредитації на відповідність вимогам стандарту ISO/IEC 17025 (ДСТУ ISO/IEC 17025:2006) та уповноважені компетентним органом на проведення лабораторних досліджень (випробувань) для цілей державного

контролю.

Впродовж 2020 року Біловодська, Новопсковська, Новоайдарська, Сватівська, Старобільська та Лисичанська (відділи ветеринарно-санітарної експертизи) державні лабораторії пройшли акредитацію відповідно до вимог нової версії ДСТУ ISO/IEC 17025:2017.

Усі державні випробувальні лабораторії Держпродспоживслужби в Луганській області впровадили інформаційну систему LIMS (Laboratory Information Management System) і наповнюють її результатами лабораторних досліджень (випробувань).

### **Протиєпізоотична робота**

Завдяки системній роботі з проведення протиєпізоотичних заходів (дослідження, щеплення, просвітницька робота тощо) за останні п'ять років епізоотична ситуація на території Луганської області є благополучною та контрольованою.

З метою недопущення розповсюдження та виникнення особливо небезпечних захворювань особливу увагу приділяють діагностичним та профілактичним дослідженням всього наявного поголів'я тварин області. Профілактична та діагностична робота здійснюється відповідно до затвердженого Плану протиєпізоотичних заходів по профілактиці основних інфекційних і паразитарних хвороб тварин у Луганській області на 2020 рік.

В поточному році досліджено:

- серологічно на лейкоз ВРХ – 27826;
- бруцельоз ВРХ – 36905;
- ящура ВРХ – 480;
- алергічно на туберкульоз ВРХ – 47721;
- клінічно на заразний вузликовий дерматит ВРХ – 106062;
- серологічно на класичну чуму свиней – 115;
- грип коней – 20;
- грип птиці – 720;
- на ньюкаслську хворобу птиці – 6440;
- лабораторно на американський (європейський) гнилець бджіл – 7908 зразків.

Щеплено проти:

- сибірки ВРХ – 44194;
- ДРХ – 15354;
- коней – 963 голів;
- класичної чуми свиней – 51056 голів;
- ньюкаслської хвороби птиці – 525331;
- сказу ВРХ – 17205;
- ДРХ – 4660;
- коней – 97;

- собак – 47935;
- котів – 41503 голів.

### **Ветеринарно-профілактичні заходи з недопущення виникнення АЧС**

Епізоотична ситуація щодо АЧС у 2020 році є благополучною та контрольованою (останній випадок захворювання зареєстровано в 2018 році в м. Рубіжне).

Для аналізу ситуації в області систематично проводяться спостереження за клінічним станом свиней у свиногосподарствах та приватних домогосподарствах населення, з початку року клінічно обстежено понад 50,5 тисяч голів свиней. Проти класичної чуми свиней щеплено 51056 голів.

З метою недопущення виникнення АЧС територією області, Головним Управлінням Держпродспоживслужби в Луганській області (далі – ГУ Держпродспоживслужби), за підтримкою облдержадміністрації, вживаються заходи з оперативного контролю, керівництва та координації діяльності органів виконавчої влади, державних служб, підприємств, установ, зокрема:

- підрозділами Національної Поліції Луганської області контролюється транспортування продуктивних тварин автошляхами Луганської області;
- структурними підрозділами ГУ Держпродспоживслужби проводяться бесіди з керівниками свиногосподарств області щодо виконання вимог чинного ветеринарного законодавства з дотримання «біобезпеки» та «закритого» режиму роботи свиноферм;
- ведеться постійний державний ветеринарно-санітарний контроль за переміщенням свиней. Комплектація свиногосподарств області поголів'ям свиней з неблагополучних по АЧС районів України не здійснюється;
- проводяться спостереження за клінічним станом свиней у свиногосподарствах та приватних домогосподарствах населення, з початку року клінічно обстежено понад 50,5 тисяч голів свиней;
- постійно ведеться просвітницька робота на теми профілактики АЧС серед населення та власників тварин, за 10 місяців поточного року проведено:
  - виступів по радіо – 414;
  - лекцій – 10;
  - вуличних сходів – 124;
  - бесід – 23283;
  - статей у пресі – 2;
  - розповсюджено листівок та плакатів – 13356.

### **Заходи з профілактики та недопущення виникнення сказу**

Протягом 2020 року в області зареєстровано 30 неблагополучних пунктів по сказу тварин, та зареєстровано 35 випадок на сказ тварин, в 9 районах області.

Щеплено проти сказу всього 111400 голів тварин.

Проведено 1 засідання ДНПК при облгосадміністрації та 61 засідань при райдержадміністраціях та міських радах з питань профілактики та ліквідації сказу.

Оздоровлено 28 неблагополучний пункт по сказу тварин.

Відстріляно хижих та шкідливих тварин 1051.

Для контролю ефективності проведення пероральної імунізації диких м'ясоїдних тварин відібрано 505 проб біоматеріалу.

У листопаді 2020 року проведено пероральну кампанію, розповсюджено на 12028 кв. км. площ мисливських угідь наземним методом 300710 принад.

З метою стабілізації епізоотичної ситуації зі сказу тварин, на виконання рішення Державної надзвичайної протиепізоотичної комісії при Луганській облдержадміністрації протягом 2020 року продовжується робота з відстрілу хижих та шкідливих тварин у дикій фауні. На теперішній час всього відстріляно:

- лисиць – 648;
- вовків – 4;
- здичавілих собак (котів) – 384;
- єнотів – 2;
- інших тварин – 13.

### **Заходи щодо профілактики грипу птиці**

З метою недопущення потрапляння грипу птиці на територію Луганської області ГУ Держпродспоживслужби вжито наступні заходи:

- у 2020 році проведено засідання Державної надзвичайної протиепізоотичної комісії (далі – ДНПК) при Луганській облдержадміністрації та 30 засідань ДНПК при райдержадміністраціях та міських радах з питань недопущення виникнення грипу птиці;
- розроблено та затверджено План дій при підозрі захворювання (загибелі) грипом птиці на території Луганської області на 2020-2025 роки;
- проведено обласний семінар-тренінг та 18 семінарів-нарад з керівниками птахогосподарств, власниками птиці, представниками місцевих органів самоврядування, фермерів тощо, (всього учасників – 319 осіб) щодо впровадження заходів з недопущення та ліквідації (в разі виникнення) спалаху грипу птиці на території Луганській області;
- відповідно до Державного плану моніторингу інфекційних хвороб птиці на території Луганської області на 2020 рік всього досліджено на грип 780 проб, а саме:
  - серологічно – 720 проб;
  - вірусологічно – 10 проб;
  - методом полімеразної ланцюгової реакції – 25 проб (дика птиця 20, синантропна 5).

- через засоби масової інформації постійно проводиться просвітницька робота з питань профілактики та небезпеки виникнення грипу птиці. На офіційному сайті ГУ Держпродспоживслужби розміщена інформація щодо профілактики та недопущення грипу **ланцюгової реакції – 25 проб (дика птиця 20, синантропна 5)** птиці. Протягом 2020 року проведено:
  - виступів по радіо – 16;
  - лекцій – 15;
  - вуличних сходів – 47;
  - бесід – 89;
  - статей у пресі – 3;
  - розповсюджено листівок та плакатів – 104.

### **Робота з профілактики отруєння бджіл**

Згідно плану протиепізоотичних заходів в Луганській області на 2020 рік лабораторно досліджено на інвазійні захворювання бджіл – 29100 проб матеріалу, на бактеріологічні дослідження – 15600 зразків продукції бджільництва.

У грудні 2020 року на базі Старобільської райдержадміністрації проведено обласну нараду на тему: «Щодо недопущення випадків масових отруєнь бджіл та їх загибелі» за участю власників пасік усіх форм власності, керівників аграрних підприємств і фермерських господарств – виробників рослинницької продукції, спеціалістів агропромислового комплексу місцевих державних органів влади, місцевих органів самоврядування, членів громадських формувань пасічників України, всього присутніх 55 чоловік. Крім того проведено 30 районних нарад з вищезазначеної теми, всього присутні 863 особи.

В ході нарад було проведено роз'яснювальну роботу по уникненню випадків отруєння бджіл, порядку державної реєстрації для суб'єктів господарювання, які займаються утриманням та розведенням бджіл та власників фермерських господарств, які використовують засоби захисту рослин, порядку видачі ветеринарно-санітарного паспорту на пасіку та проведенню щорічних весняних та осінніх протиепізоотичних заходів на пасіках.

План протиепізоотичних заходів по профілактиці основних заразних хвороб тварин в Луганській області до кінця 2020 року за всіма напрямками лабораторно-діагностичної та ветеринарно-профілактичної роботи виконано в повному обсязі на 104%.